GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 90.

We Srodę Dnia 10 Listopada 1802.

Z Wiednia d. 3. Listopada.

D. 30 p. m. po południu J. C. K. M. wyiechał ſtąd do Prezburga.

W dzień WW. Swiętych z powodu odiazdu J. C. K. M. nie było nabożeńſtwa orderu Złotego Runa. Arcy Xżęta znaydowali ſię tylko na zwykłym w tym dniu nabożeńſtwie. J. C. K. M. powróciwszy tegoż dnia z Prezburga, znaydował ſię w towarzyſtwie Arcy Xżąt z całem dworem na nabożeńſtwie za dusze zmarłych.

J. C. K. M. oświadczywszy nayłaskawiey C. K. marszałkowi nadwornemu Xciu Starhemberg, iż iego syna hrabiego Starhemberg pełnomocnego miniſtra przy dworze angielskim w nadgrodę iego chwalebnych zasług zaszczyci orderem złotego Runa, raczył to na d. 2 t. m. w przytomności Arcy Xżąt i kawalerow tego orderu dopełnić.

Józefa Mikołaia Diebel rachunkowego radcę w woienney kancelaryi raczył J. C. K. M. na podaną mu naypokornieyszą prożbę przez miniſtra woyny i marynarki Arcy Xcia Karola, pensyą wysłużoną udarować, z rozkazem oznaymienia mu Naywyższego swego ukontentowania z czynionych iego dotąd usług.

D. 27 seym węgierski w Prezburgu odprawił 61 poſiedzenie, na którym przełożenia J. C. K. M. przyięte zoſtały i od Arcy Xcia Jmć Palatyna podpisane, z którymi tenże po skończonem poſiedzeniu zaraz do Wiednia ſię udał.

Z Brynu d. 2. Listopada.

W iednym liście z Konſtantynopola pod datą 25 p. m. czytamy treść noty, którą poseł roſſyyski za Xciem Ipsilantem W. Porcie podał; oto ieſt z niey wypis:

Boiarowie wołoscy udali ſię z prożbą do J. Imp. M. Wszech Roſſyy, ażeby rząd Wołoszczyzny Xciu Ipsylantemu mogł bydź powierzony. Zalecaią go iuż dawnieysze rządy Moldawii, kędy nayſmnieyszey skargi przeciwko niemu niebyło, a złożenie iego sprawiło powszechną żałość w całym narodzie. — Imperator mniema ſię bydź obowiązanym z tego powodu do skłonienia W. Porty do sprawiedliwości względem zacnego Xcia, a to tem bardziey, iż Ipsylanty ieſt

sprawcą tey przyiaźni, która między Rossyą i W. Portą trwa nieprzerwanie &c.

W tymże liście czytamy treść noty, którą minister Talleyrand podał tureckiemu sekretarzowi stanu Galebowi Effendemu względem ugodzenia zatargow z Deiem Algierskim, które iak wiadomo, iuż są zagodzone.

List z Konstantynopola pod d. 30 Września donosi o licznych skargach Boiarow i mieszkańcow moldawskich przeciwko hospodarowi Alexandrowi Suzzo bratu bywszego hospodara wołoskiego, a razem i prozby o mianowanie hospodarem Xcia Murussego.

Na zalecenia wielu posłow zagranicznych mocarstw Porta przedsiębierąc mianowanie obu hospodarow pierwszy raz się spostrzegła, że mianowanie ich na czas nie oznaczony było zawsze szkodliwe, zatem W. Sułtan postanowił tą razą obudwu Xżąt Murussego i Ipsilantego dożywotnemi hospodarami mianować.

Z Paryża d. 20. Października.

W dzisieyszym Monitorze czytamy list kontra admirała Lakrosa do ministra marynarki pod datą z Basse Terry na Gwadelupie d. 11 Września, w którym donosi, że jenerał Ryszpans umarł d. 3 Września po 16 dniowey chorobie. " Dzisieyszy stan osady, dodaie, pozwolił mi przywrocic ią do naturalnego urządzenią. Stan oblężenia iuż ustał; teraz mi tylko pozostaie tem się zatrudnić, ażeby podług życzeniaj rządu uczynić tę osadę kwitnącą. Jeszcze kilkaset Murzynow tuła się po lasach, ale zaledwo połowa iest w broń opatrzona. Głod ich tylko przymusza do pokazania się, a lekki opor wystarcza na ich odpędzenie, czasem tylko uda się im kilka sztuk bydła zaiąć. Często robimy na nich polowanie, było to systema Ryszpansa, którego jenerał Gobert pomyślnie dopełnia. Gdy ten jenerał dla swego zdrowia do Francyi powrocić musi, zatem obeymie kommendę adiutant kommenderuiący Mesnard szef sztabu Ryszpansowego, dla którego proszę o stopień jenerała brygady. D. 3 Września przybyło tu z Holandyi 400 ludzi od 7 półbrygady.

Dzisieyszy Monitor mieści w sobie ieszcze długi rapport jenerała Goberta do ministra marynarki o zdarzeniach zaszłych od d. 6 Maia do 4 Września, daley rozkazy d. 5 Września i list d. 2 Września uwiadomiaiący armią o śmierci jenerała Ryszpansa, mianuiący kommendantem armii jenerała Mesnarda i uwalniaiący wyspę od stanu oblężenia, nakoniec mowę pochwalną Lakrosa nad Ryszpansa grobowcem.

Wyrok konsulow postanowił, ażeby kolegia irlandskie w Tolozie, Bordach, Nancie, Douaiu, Lillu, Antwerpii, i Lowanii, kolegium szkockie w Douaiu, tudzież kolegiia szkockie i irlandzkie w Paryżu, zostały zlane w iedno kolegium w Paryżu będące, na którego czele będą się na przemiany raz Irlandczyk drugi raz Szkot znaydować.

Listy z Bordow pod d. 14 Października donoszą, że tam Xżna Kumberlandska od kilku dni bawi.

Członki trybunału kasacyynego i W. sędzia udali się wczoray do St. Cloud w nowych ubiorach.

D. 13 t. m. posąg Neptuna, darowany od rządu Brestowi, został tam iuż na podstawie osadzony, co czyni widok nader piękny.

Do osad hiszpańskich przyszedł rozkaz, ażeby tam nietylko żadnych obcych okrętow nieprzypuszczano, ale nawet będącym tam nie pozwolono wywozić towarow: zatem wiele amerykańskich i innych okrętow

go sprzedaniu towarow z pieniędzmi tylko lub wexlami powracać musi; wydano także rozkazy, aby nadal tylko hiszpańskie okręty do hiszpańskich osad w puszczane były.

Niedaleko brzegow genueńskich 2 statki rozboynicze odwinąwszy od genueńskich brzegow uderzyli na francuzki okręt z Genui płynący, i zabrali kapitanowi 22,000 piastrow. Rząd genueński kazał z tey miary wiele osob poaresztować.

Przed kilką dniami poeta Delille znaydował się w kancelaryi obrachunkow powszechnych, gdzie miał niektóre interessa; ob. Blanc adiunkt sekretarza przywitał go następuiącemi wierszami, które od ręki zrobił.

Poete harmo nieux, dont la muse facile,
Dans tes premiers essais,
Annoçait aux Français
Qu'ils auraient un jour leur Virgile;
. . . .
Heureux de te voir, de t'entendre,
Chacun t'offre ses soins, & te dit en secret:
Va, ne crains pas de paraitre indiscret;
Nous ne pourrons jamais te rendre
Tout le plaisir, que tes vers nous ont fait.

Toż po Polsku.

Słodkopłynny Wierszopisie
Twa płodna muza w śmiałym zarysie
Doniosła w pierwszey Francuzom chwili:
Że między nimi powstanie Wirgili.
. . . .
Szczęśliwy, kto Cię widzi, i słyszy,
Każdyć chce służyć i mówi Ci w ciszy:
Postępuy śmiałą nogą,
Bo za natręta sądzić Cię nie mogą.
Nigdy Ci dosyć się nie wywdzięczymy,
Za rozkosz; którą poią nas twe rymy.

W okolicach Dyżonu nayokropnieysza susza panuie. Strumienie i rzeki do dna prawie wyschły. Kanał, który rzekę Dubę z Saoną łączy, został iuż uroczyście otworzony.

Gdyby był Dey algierski nie chciał się poddadź, tedy Bonaparte miał wysłać lądowe woysko dla wzięcia szturmem Algieru.

D. 22. Października.

W dzisieyszym Monitorze czytamy:

Pleban S. Rocha w paroxyzmie szaleństwa niechciał zmarłey tanecznicy od opery Panny Chameroi przyiąć do kościoła dla odprawienia exekwiy. Jeden z iego kollegow, człowiek rozsądny i znaiący czystą moralność ewanielii, przyiął całą pogrzebową processyą do kościoła panien S. Tomasza, gdzie się też zwyczayne pogrzebowe obrzędy odprawiły. Arcybiskup paryzki zakazał plebanowi Sgo. Rocha przez trzy miesiące dopełniać obowiązkow i używać praw swego urzędu, przypominaiąc mu, że pokorny Chrystus i za nieprzyiacioł modlić się kazał. Odesłał go nadto na ciągłe rekolekcye ażeby sobie wszystkie obowiązki przypominał, i nauczył się, że wszelkie zabobonne obrzędy, które zatrzymały niektóre *rytualia*, a które w czasach ciemnych i barbarzyńskich początek swoy wzięły, lub od głow zagorzałych wymyślone były, i zgoła wszystko, co obrzydzenie i wzdryganie się sprawuie, i religią hańbi, konkordat d. 18 Żerminala zupełnie uchylił.

Pleban powyższy skazany teraz na pokutę, dla tego niechciał Panny Chameroi 28 letniey tanecznicy do kościoła przyiąć, że podług iego zdania żadna aktorka nienależy do społeczeństwa kościoła Bożego, nadto należy mu złożyć dowody czyli ona przed zgonem spowiadała się i komunikowała.

Wyrokiem pierwszego konsula został ob. Fr. Manzi wice kommissarz handlowy w Cywitawekii, kommissarzem handlowym w Rzymie mianowany. Ten młody człowiek

nader biegły w rzeczach handlowych, i bardzo słodkiego charakteru ieſt synem P. Kamilla Manżego W. admirała marynarki papiezkiey i kommiſſarza handlowego w Rzymie Krolow Hiszpańskiego i Etruskiego.

Na przełożone skargi W. Sędziego przeciwko ob. Mathieu rządowemu kommiſſarzowi przy sądzie kryminalnym departamentu niższego Renu, zoſtał tenże kommiſſarz wyrokiem pierwszego konsula skasowany. W. Sędzia zarzuca ob. Mathieu wielką niedbałość w wypełnianiu swoich zatrudnień, że na liſty iego poprzednika bardzo poźno odpowiadał, i nieprzesyłał miniſtrowi mieſięcznych raportow. Pomimo częſtych napominań, nieschwytał przed 6 mieſiącami tak zwanego szefa szwadronu Rewbela &c.

Miniſter intereſſow wewnętrznych zlecił prefektom, ażeby ſtanu swoich departamentow w r. 11 porządny opis do niego przesłali. Ta ważna robota ma na celu rozpoznać i rządowi przełożyć prawdziwą ludność, bogactwa, źrodła dochodow i ſtan Francyi; ten krok, zasługuie aby był naśladowany w innych kraiach, a ſtatyſtyka na tem bardzo wieleby zyskała.

Konsulowie wyrokiem swoim nakazali, że deputowani maią przeſtać w ten czas do ciała prawodawczego należeć, gdy ſię ciała obieralne zgromadzą dla mianowania kandydatow maiących naſtąpić na mieysce wychodzących deputowanych.

Inny wyrok konsularny urządza, ażeby na placu zwycięztwa poſtawiony był kolosalny posąg na cześć poległego w bitwie pod Marengo jenerała Desaixa. Na podnożku iego będą wydane pukłorzeźby ściągaiące ſię do zdobycia wyższego Egiptu i bitwy przy Heliopolu, ktorą ten jenerał wygrał. Wykonanie tego pomniku będzie powierzone rzeźbiarzowi Dejoux

Oprocz gwardyi konsularney znayduie ſię teraz w Paryżu i okolicach 25,000 woyska.

Ob. Rollet zoſtał mianowany biskupem monpelierskim, a tak liczba francuzkich biskupow iuż ieſt całkowita.

Xiężna Kumberlandska ieſt teraz w Lionie. Lord Holand z swoią małżonką przybył do Bordow.

Jenerał Murat ieſt co chwila w Medyolanie spodziewany.

W oſtatnim roku bank francuzki zyskał 1,561,171 frank., zatem wypada na każdą akcyą 50 fran. zysku.

Dotychczas rząd miał 5000 akcyy, teraz ich tylko ma 100 ale też za to nie ma ani dłużnikow ani wierzycieli &c. &c.

Z Hagi d. 26. Października.

Wszyscy są tu ciekawi, iaki cel maią teraźnieysze uzbroienia angielskie. Poseł angielski P. Liſton iuż tu z Amszterdamu powrócił. Ob. Bikker przyiął urząd członka naszego dyrektoryatu.

Pomimo pokoiu z Anglią obchodzono d. 18 t. m. w Arnheymie rocznicę zwycięztwa przez jenerała Bruna na Xciu Jorku w r. 1799 odnieſionego, i zawartey tamże kapitulacyi.

Z Petersburga d. 12. Października.

Przybyły tu ambaſſador angielski P. Warren miał wczoray u Imperatora audyencyą. D. 3 t. m. ambaſſador auſtryacki hrabia Saurau pożegnał Imperatora, a wczoray ieździł ieszcze do Gatszyny dla pożegnania Carowy wdowy.

D. 9 t. m. przy niewielkim południowo-zachodnim wietrze Newa do 7 ſtop wezbrała, tak, iż po wszyſtkich ulicach Waſilowego Oſtrowa czołnami ieździć muſiano. Wiatr słaby każe ſię domyślać, że ſtraszna burza na morzu bydź muſiała.

Pani Renne i inne osoby od świety W.

Xiężniczki Anny Fiederowny iuż tu powrociły, co się każe domyślać, że ona tu nieprędko powroci.

Nasze miasto otrzyma teraz nową ozdobę. Na perspektywie Newskiey głowney ulicy naszego miasta o poł mili niemieckiey będzie na 3 stopy podniesiona wprost ścieszka dla pieszych a po bokach we dwa rzędy lipami wysadzona. Około admiralicyi porobione także będą szerokie granitowe ścieszki, przez co admiralicya złączona będzie z obiema tamami, i naypięknieysze się przechadzki utworzą.

Senator hrabia Seweryn Potocki członek kommissyi edukacyyney otrzymał order S. Włodzimirza pierwszey klassy.

Z Londynu d. 22. Października.

Nieustannie z portow naszych depesze nader śpiesznie są wysyłane. W ostatnią środę admirał Dakres otrzymał depesze z admiralicyi, które natychmiast na szalupie the Venturier wysłane zostały, a kapitan tego statku odebrał zapieczętowane rozkazy które dopiero w pewney odległości na morzu otwarte bydź mogą. Tegoż dnia odpłynął także bryg Childres z innemi depeszami i zapieczętowanemi rozkazami, a kuter Nimble odpływaiący z depeszami odebrał rozkaz opatrzyć się na 3 miesiące w żywność. Co tu mowimy o porcie Portsmut, toż samo o wszystkich innych angielskich portach rozumieć należy. W Plimucie kazano iak nayśpieszniey 3 liniowe okręty przygotować, trudno iest nawet pośpiech tych uzbraiań opisać. Poprzestano wypuszczać ze służby okręty woienne, a z wielą budowniczemi okrętow kontrakty pozawierano. Xżę Jork miewa częste narady z admiralicyą i z PP. Nepeanem i Adyngtonem Nakązano wstrzymać dalsze rozpuszczanie armii, i na nowo rada ministeryalna odbyła się w przytomności Króla. P. Pitt znowu osiędzie w mieście. Okręty woienne na obcych stanowiskach będące odebrały rozkaz pozostania tam ieszcze. Mowią, że eskadra obserwacyyna wkrotce pod żagle wyydzie.

Od naszego posła w Paryżu P. Merrego przybyły tu depesze, których treść mowi mocno za utrzymaniem pokoiu.

Nasz konsul w Algierze P. Falcon wydał do konsulow angielskich w portach środziemnego morza następuiący okolnik:

W Algierze d. 24. Czerwca.

Mości Panie. D. 22 t. m. Wysoki Dey algierski oznaymił mi, że po upłynieniu 5 miesięcy iego korsarze wszystkie angielskie kupieckie okręty, które paszporta admiralicyyne w dotychczasowey formie miec będą, iako prawą zdobycz zabierać mogą. Raczysz WP. przeto iako nayprędzey to ogłosić, ażeby wszyscy poddani korony angielskiey mogli się miec na ostrożności. Zostaię &c.

Podpisano *J. Falkon.*

Względem tego postępku Deja nasz rząd przedsięweźmie mocne kroki, które iuż nawet poczęści przygotował.

Z d. 19 na 20 w nocy była około Plimut i innych okolic straszliwa burza z gradem, która wiele okrętow uszkodziła.

Lord Grenwill odwiedzał dotąd często P. Pitta w zamku Walmer.

Nasze dzienniki mowią, że jenerał Pichegru weydzie w służbę iednego z wielkich północnych dworow.

D. 11 Września ieszcze gorączka żołciowa w Filadelfii i Baltymorze panowała, a nawet i w Wilmingtonie iuż się pokazywać zaczęła.

Dla wskrzeszenia francuzkiey marynarki wprowadzono w ostatnich 15 miesiącach więcey rożnych materyałow okrętowych z mo-

rza baltyckiego do françuzkich portow, niżeli w 8 przeszłych latach.

Przy skończeniu woyny pomiędzy naszą wschodnioindyyską kompanią i Poligarami, ich naczelnik Chiura Murda został powieszony z dwoygiem dzieci, z których iedno miało tylko lat 10.

W dziennikach nowoiorkskich czytamy wiadomości z St. Domingi pod d. 3 Sierpnia, że tam Murzyni pod przywodźtwem iednego z synow Toussainta, wzięli szturmem iednę twierdzę blisko Kapu, i w niey wszystkich francuzow wycięli. Ostatnie doniesienia francuzkie są pod d. 2 Września, i tylko donosiły o zgromadzeniu kilku kup Murzynow, i że te zupełnie zniszczone zostały.

Xżę Ruspoli obrany W. Mistrzem maltańskim odiechał z Glasgowa do Edymburga, i w podroży swoiey zwiedzi wielkie żelazne fabryki w Karronie.

Zlecenia Pana Moore wyieżdzaiącego do Petersburga maią się tyczyć wyspy Malty.

Gazeta z St. Christoph donosi pod d. 24 Lipca że 8000 woysk francuzkich pod rozkazami jenerała Oudynota udało się na obięcie Luizyany.

Na środowey audyencyi był Królowi Jmć przedstawiony kapitan gwardyi duńskiey P. Schack.

Z korpusu nocnych strożow londyńskich maią oddalić wszystkich starych i niepewnych ludzi, a na ich mieysce młodych przyiąć.

Kupcy nowey pożyczki i właściciele papierow Omnium zwanych prosili banku o wsparcie i zabezpieczenie przeciwko zastawom nowego banku. Nie odebrali iednak na to odpowiedzi.

O fabrykach kruszczowych, a szczególniey birminghamskich czytamy w dziennikach tuteyszych następuiącą wiadomość: "Te fabryki wielką nadzieię pokładaią w zawarciu traktatu handlowego z Francyą. Już wielu maiąc zaufanie w mądrości teraźnieyszey administracyi angielskiey porobiło nie małe przedsięwzięcia. Poprzyymowali oni znaczną liczbę robotnikow, i warsztaty ich są nader czynnemi. Woyna oderwała była około 60,000 robotnikow z fabryk tak birmingamskich iako i innych pobliższych. Wielu z nich, którzy iuż miani byli za zgubionych, powrocili teraz, i do dawnieyszey pracy się wzięli. Pokoy iest nieiako urlopem zachęcaiącym do pracowitości. Zawiadownicy mieli dotychczas małe sobie obiecywane mieysca we Francyi, Ameryce, Holandyi (dla Francyi,) Niemczech i Hiszpanii. Fabryki topne daleko większe teraz maią widoki niż kiedykolwiek zatrudniaią wiele tysięcy rąk. Fałszywe kleynoty, perły stalowe, medaliony, naszyyniki i zausznice płci piękney, łańcuszki do zegarkow, piękrzydła z rzeczy skamieniałych a nadewszystko roboty z polerowaney stali maią niezmierny odbyt. Fabryki szklanne zostały na nowo ożywione, a chociaż rzeczy lane z żelaza i roboty miedziane się niepodniosły, iednak fabryki igieł &c. nadzwyczay kwitną. To przyczyniło się także do zmnieyszenia tax na ubogich, które w ostatnich latach średnią klasę nadzwyczaynie ucisnęły. Dom, który przed woyną 1 gwineę na tydzień płacił, dziś płaci 1 gwineę na 3 tygodnie. Japońszczyzna iest teraz szczególniey w modzie. Jest to rodzay nader delikatnego lakierowania blachy, robotą pentapolską zwany, który ma nadzwyczayny odbyt. Niemasz dziś domu w Anglii, któryby sprzętow pentapolskich nie posiadał; wszystkie sprzęty do herbaty są z takowey lakierowaney blachy. Nowe coraz rafinowania w tey mierze powstaią. L

ak wynaleziono ſiedmioſtronną srebrną pieczątkę, którey każda ſtrona na inney dzień w tygodniu służy, co nader ieſt wygodne dla Anglikow, ktòrzy w małych biletach, tylko dzień tygodniowy datuią. Tym sposobem fabryki birminghamskie nowego coraz wzroſtu nabieraią.Ołow coraz bardziey drożeie, a żelazo zawsze w wysokiey ſię cenie utrzymuie, miedz zaś i cyna ieſt dziſiay rownie droga iak i przed kilkoma mieſiącami. Wszyscy należący do kopalni miedzi, cyny, żelaza, i ołowiu rownie teraz w pokoiu korzyſtaią, iak i podczas woyny. Przedſięwzięto teraz środki ku zapobieżeniu fałszowaniu fabryk guzikow i pobielarni, dla utrzymania kredytu za granicą.

Z Medyolanu d. 14. Października.

Woyska przeznaczone do wspierania oświadczenia uczynionego od Wice prezydenta kantonom szwaycarskim przytykaiącym do granic naszych, ruszyły i w tym momencie ſtanęły iuż bezwątpienia na oznaczonych sobie mieyscach. Wspomnione powyżey oświadczenie d. 12 b. m. w Lugano ogłoszone było.

Woyska francuzkie znayduiące ſię w Bononii na dniu 1 b. m. wyruszyły z miaſta tego, mieysce zaś ich zaſtąpiły woyska włoskie pod rozkazami jenerała dywizyi Pino.

Z Lauzanny d. 19. Października.

Rząd helwecki pozawczoray przy odgłoſie armat miaſto nasze opuścił i udał ſię do Berna.

Przez wyrok senatu d. 12 b. m. zapadły dobrodzieyſtwo amneſtyi uchwalone pod d. 17 Sierpnia b. r. rozciąga ſię do osob zaiętych §§. 2, 3, i 4 drugiego artykułu powyższego wyroku. Ci, którzy złożyli kaucye zoſtaną pod temiż kaucyami aż do przepisanego czasu, a skazani na śmierć, których karę śmierci zamieniono na 10 letnie z oyczyzny wygnanie, każdy z nich złoży kaucyą podług oznaczenia władzy wykonawczey. Artykuły 4, 6, 7, i 8 powyżey rzeczoney uchwały d. 17 Sierpnia b. r. zoſtaią w swoiey mocy. Podług wyroku pod tymże dniem 15 Października obywatel Ludwik Gabryel Reymond z Lauzanny obięty ieſt bez żadnego wyiątku powyższą uchwałą amneſtyi.

Wszyſtkie milicye powrociły do domow.

Oto ieſt rozkład woysk pod rozkazami rządu helweckiego będących: pierwszy batalion liniowego woyska w Bazylei, a drugi w Soloturnie; batalion lekkiey piechoty w Zurich, artylerya i ſtrzelcy konni w Bernie, tudzież dwie półbrygady poſiłkowego woyska, z których iedna pod dowodztwem ob. Perrier, w tych dniach poszła do krain wodzkiego, a druga pod dowodztwem ob. Wattewille uda ſię przez Oberland do Walezyi.

Z Rzymu d. 9. Października.

P. Lisakiewicz pełnomocny miniſter rossyyski przy dworze sardyńskim w dniach tych przybył tu z Genui.

X. Eskine audytor J. S. za rozkazem papiezkiem uwiadomiony zoſtał, że na pierwszym konsyſtorzu do godności kardynała wyniesiony zoſtanie.

Przez wyrok pod dniem 5 b. m. znieſiono monetę miedzianą nie maiącą rzetelnego szacunku.

Od granic Szwaycarskich d. 22. Paźdz.

Pomimo powrotu rządu helweckiego do Berna, i dobrego porozumienia iakie zdawało ſię zachodzić między rządcami berneńskiemi i jenerałem Rapp, który na d. 19 z Berna do Szwitz odiechał, intereſſa Szwaycaryi, zdaią ſię na nowo groźną przybierać poſtać. Dnia 19 b. m. naradzano ſię w Bernie a d. 21 w Szafhuſie nad rekwizycyą wydaną od seymu

w Szwitzu do rożnych kantonow aby nowy kontiniens przysyłały; seym ten posłał także skonfederowanym kantonom formulę protestacyi, podług którey każdy z nich powinien będzie oświadczyć, że iedynie ulegaiąc mocy będzie mogł uznać rząd helwecki i ninieyszą konstytucyą. W tym rzeczy położeniu biega pogłoska, że woyska francuzkie zgromadzone w okolicach Huningi, od dnia dzisieyszego ruszaią dla wkroczenia do Szwaycaryi.

Z Hamburga d. 27. Października.

Krol Jmć Katolicki raczył przez swoiego ministra przy cyrkule niższey Saxonii kawalera Okaryza swoiem nayłaskawszem pismem senat Hamburski uwiadomić, że zaślubienie Xcia Asturyi, z Królewną neapolitańską Maryą Antoniną iuż nastąpiło, a senat przesłał z tego powodu Krolowi Jmć swoie nayuniżeńsze życzenia.

Z Ratyzbony d. 22. Października.

Na wczorayszym posiedzeniu konkluzum przyszło do skutku, ale nań Czechy, Saxonia i W. Mistrz teutoński nię głosowali. Elektor czeski oświadczył, że nawet na połowie przeznaczonego dla Toskanii wynadgrodzenia przestanie. Konkluzum to brzmi w tych wyrazach:

KONKLUZUM

Oświadcza się PP. ministrom pośredniczących mocarstw, że deputacya nowy jeneralny plan wynadgrodzeń w całey iego ważności i gruntowności roztrząsnęła. Nie może ona niezn ać tego przychylnego względu, który pośredniczące mocarstwa na iey przełożenia miały; rownież z wdzięcznością poznaie nie tylko dobroczynne zamiary i usiłowania, z iakiemi mocarstwa starały się pokoy przywrócić w Rzeszy, ale nawet i tę rozumną gorliwość, z którą tak ciężki obowiązek PP. ministrowie uskutecznili. A skoro wątpliwości, które deputacya w nowym planie miała, notami pod d. 13, i 19, obiaśnionemi zostały, zatem nic więcey deputacyi nie pozostaie, iak tylko przyiąć całą treść jeneralnego planu. Zatem iuż odtąd wszystkie wyroki deputacyi będą się do tego planu stosować, i natychmiast PP. ministrom udzielać. Nineysze konkluzum będzie pełnomocnictwu J. C. K. Mci przesłane, a JP. pełnomocnik raczy ie PP. ministrom pośredniczących mocarstw przesłać.

D. 19 poselstwa francuzkie i rossyyskie w iednobrzmiących notach odpowiedzieli na ostatnie konkluzum deputacyi, i poczynili nie które uwagi w nayprzyiaźnieyszy sposób, przypominaiąc oraz, że wyznaczony czas 2 miesięcy iuż prawie upłynął.

Z Berlina d. 23. Października.

Minister stanu i gabinetu, hrabia Filip Alvensleben, przed 2ma dniami umarł w 56 roku życia swego. Posiadał wielkie przymioty umysłu i serca. Zasługi iego na poselstwach w Dreznie, Paryżu, Hadze i Londynie, a w roku 1791 w ministeryum gabinetowym, czynią pamięć iego szanowną, a utratę bolesną. Zamiarem życzeń i działań iego, było dobro kraiu, a nadgrodą zaufanie Krola. Przyiaźń i wdzięczność, oblewaią grob iego łzami, i można o niem powiedzieć: *Multis ille bonis flebilis occidit.*

Xiążę Wilhelm Brunświcki, przeieżdżał tędy z Prenzlau do Potsdamu.

Z Sztokolmu d. 8. Października.

Admirał baron Royalin, poiechał z tąd do Carlscrony, dla uorganizowania przyszłych nowych około flotty robot. Do przyszłego Maia, ma bydź zbudowana fregata, zupełnie na podobieństwo angielskiey Latona, na którey tu Xiąże Gloucester dawniey przypłynął.

DODATEK

DO Nru. 90.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srode Dnia 19 Listopada 1802.

Wiadomości tyczące się nauk, literatury i t. d.

Wypis z iednego listu z Paryża. — Pytasz mię się: w iakiey powadze zostaie teraz w Paryżu filozofia Kanta? Zawsze się ona pstrą i szczególnieyszą wydaie! Wiesz iak mało uwagi na siebie ściąga od tego momentu, iak ią Willier chciał między nas wprowadzic; zdaie się iednak nie zewszystkiem bydź zapomnianą od myślących. Nie są to iednak stronnicy, ale przeciwnie dobrze wroga swoiego znaiący. Nie wychodzą oni wprawdzie otwarcie i pod własnemi imiony na plac boiu, lecz toczą woynę używaiąc wszelkiey wymowy na obronę zasad dawnieyszych. Z pośrodka tych walczących wysuwa się naprzod młody determinowany, ale przy tem nie bez sił i doświadczenia zapaśnik, Maine Bireau zwany, ktory wybornem swoiem dziełem: *De l'influence de l'habitude sur la faculté de penser* zwrocił powszechną uwage na siebie. Jest to odpowiedź na zapytanie instytutu narodowego, i z pomiędzy 7 wspołubiegaczow on otrzymał nadgrodę, ponieważ sędziowje maiący na czele znanego Kabanisa tem chetniey mu ią przyznali i n mocniey przy dawnieyszych zasadach obstaie. Ale cięższy i prostszy cios Degerando krolewieckiemu filozofowi gotuie. Pracuie on nad dziełem: *De la generation des connaissances humaines*, i chce podadź proiekt do traktatu pokoiowego między obiema stronami. Drugiego wycisku tego dzieła przez połowę powiększonego publiczność z nieopisanem upragnieniem wygląda, zwłaszcza, iż iż Degerando spodziewa się znaleść odpor w Niemczech. I z tey miary iak nayusilniey wydoskonala swe dzieło. Zdaie się iednak, że pomimo powszechnie przyznaney Degerandowi zdatności nie tak się łatwo obiedwie strony pogodzą, iak łatwo było Bonapartemu uspokoić Europę całą. — Możesz iednak sądzić czyli nieprawdę Meyer w listach swoich o Paryżu napisał — że bomba kantowskiey filozofii, ktorą Willier do Paryża wrzucił, rozpękła się, i zupełnie tych samoistnikow wzruszyła.

Literatura włoska, ktora tak długo wielką zaletę w całey Europie miała, wiele, podług zdania naylepszych pisarzow, z dawney świetności swoiey utraciła. Bogaty i harmoniczny ięzyk Tassa, Bokasa, Machiawela i Guichardina popsuł się w wieku ostatnim przez mięszaninę innych iezykow do niego i przez zły gust. Towarzystwo typograficzne, utworzone w Medyolanie, umyśliło, przy pomocy rządu, zaprowadzic na nowo pomiędzy uczącą się młodzież gust dobry, kazawszy przedrukowac iak naypiękniey wszelkiego rodzaiu autorow klassycznych, ktorzy albo są zapomnianemi, albo stali się rzadkiemi, i wybieraiac tych, ktorzy przez ważnośc materyi i czystość stylu, przyłożyli się do rozszerzenia znaiomości i używania ięzyka toskańskiego. Już kilka woluminow takowego zbioru wyszło na widok publiczny. Pierwszy konsul, a prezydent Rzepltey naszey, tudzież wice-prezydent Melzi, troskliwi zawsze o rozszerzenie światła, dopomagaią tak pięknemu zamiarowi i Bonaparte zalecił ob. Mareschalchi ministrowi naszemu interessow zagranicznych w Paryżu, ażeby uwiadomienie o tey chwalebney pracy literackiey do dziennika urzędowego podał.

Oprocz posągow Wenery Medyceyskiey i Palady z Weletri przysłał ieszcze dwor neapolitański bardzo wiele osobliwości starożytnych w Herkulanum znalezionych, iako to: W sztukach złotych: łańcuch, parę bransoletkow, parę zausznic, pierścień z kamieniem, i pierścień bez kamienia. — Srebrnych: szpilkę do spięcia włosow. — W bronzowych: mały posąg Herkulesa, Merkuryusza, Pryapa; truynożek, czarę, czarka pozłacana o 1 uchu, wiadro, dwie czary na nożkach, 6 lichtarzy, 4 lampy; swiecznik u którego 4 lampy są zawieszone; naczynie do oliwy; faierka do wonności, 4 szczotki w łaźniach używane; naczynie owalne do lania sobie wody na plecy; kaszkiet; 2 zbroie do obrony nog i udow; 2 zbroie do obrony spodu, iedne do obrony ramion; panew, patelnią, brytfannę, piec, rądel 1 naczynie do warzenia iay. i ważki Rzymskie. — W glinianych: 6 lamp i naczynie do nalewania oliwy w lampy. — W kamiennych, stoł okrągły na nogach, — w gipsowych: 9 sztuk malowania na gipsie, gdzie iest wyrażony Apollo z 9 muzami. — Oprocz tego: 6 rękopismow zwiniętych ieszcze, kamien mozaykowy do posadzki służący i 54 naczyń Hetruskich.

Dary te, bardzo szacowne bydź powinny w oczach Francuzow, gdyż nayprzyiaźnieyszym dworom, nigdy nic z tych starożytnych zabytkow, niechciał dać Król Neapolitański. Naczynia Hetruskie wybrane są naypięknieysze, iakie się między wynalezionemi znaydowały. Lecz nayważnieyszym są przedmiotem rękopisma. Do dziś dnia żadnego dwor neapolitański nikomu niewydał. Na próżno poseł Ludwika XVI. podmowiony od Akademii nauk i kunsztow dopraszał się u Króla Neapolitańskiego o użyczenie ich pewney liczby. Niewiadomo, co za przyczynę ma ten dwor, iż ie trzyma w ukryciu, gdy do tego czasu powinnyby bydź iuż znaiomemi ludziom, a zapewne nie tak prędko do ich wiadomości doydą, ieżeli ie tylko w Neapolu rozwiiać będą. Od lat 30 przeszło, 3 tylko, czyli 4 rękopisma rozwinięto, a iest wszystkich do 1500 nim więc wszystkie w Neapolu rozwiną, wiele ich zepsuciu popaść może.

Amszel Salomon żyd z pruskiego Śląska z Precławy wynalazł machinę parową, w którey bez wody i osobliwego ognia za pomocą samey pary gotuią się ziemniaki daleko prędzey niż zwyczaynie, i przedziwnego smaku nabywaią. Król Jmć Pruski kazał sobie tę machinę pokazać, iakoż z całym dworem d. 11 p. m. w Pareca ią oglądał, i swoie ukontentowanie z tey miary oświadczył. Wynalazca musiał w przytomności Króla 2 razy ziemniaki gotowac, wreście ta machina ku takowemuż użyciu do królewskiey kuchni wzięta została.

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 9. Listopada 1802.

		Na Bankocetle.
Korzec Pszenicy	zł. pol.	32 do 36
— Żyta		25 — 26.
— Jęczmienia		20 — 21.
— Owsa		12 — 13.
— Groch		26 — 28.
— Kaszy iaglaney		44 — 46.

W Wiedniu d. 30. Października.

Meca wynoszaca 15 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol.	19 do 28.
— Żyta		16½ — 22.
— Jęczmienia		15 — 19.
— Owsa		9 — 13.

W Brynie d. 29. Października.

Meca Pszenicy	zł. pol.	20 do 24.
— Żyta		18 — 20.
— Jęczmienia		13 — 14.
— Owsa		11 — 13.
— Prosa		20 — 22.

W Gdańsku d. 23. Października.

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey:

— Pszenica	zł. pol.	13 do 17½.
— Żyto		11 — 12
— Jęczmień		5½ — 8.
— Owies		4½ — 5½.

DONIESIENIA.

W Drukarni Jana Maja w Krakowie wyszedł: *Kalendarzyk dla Płci Piękney na rok* 1803 Zawieraiący w sobie dowcipne Zagadki wierszem i zabawne Anekdoty prozą. Ten Kalendarzyk na pięknym papierze drukowany kosztuie, dla stępla 24 gr. wynoszącego, w papier oprawny zł. pol. 2. W lepszych zaś oprawach iest na rożne ceny.

W teyże Drukarni wyydzie wkrotce zwyczayny *Kalendarzyk Kieszonkowy*, czyli Polityczny na rok 1803.

Na dnia 16 Listopada 1802 będzie w tuteyszey Cyrkularny Kancellaryi rano w godzinie 9 Propinacya miasta Kielce na ieden rok to iest: od 1 Listopada 1802 aż do ostatniego Października 1803; potym Konsummo wina, i czynsz z kamieni młyńskich ciągle na trzy lata, to iest: od 1 Listopada 1802 aż do ostatniego Października 1805 przez publiczną licytacyą, więcey daiącemu w arędę puszczone.

Chęć maiący licytacyi maią się na wyznaczonym dniu do tey licytacyi tutay stawić, i gotową kwotą blisko 150 ryn. wynoszącą, którą oni przed licytacya iako Vadium zaraz złożyć maią, iako też połroczną dzierżawy kwotą w gotowiznie lub fideiussoryczney kaucyą zaopatrzyć się. W Kielcach d. 16 Października 1802.

Micza, starosta cyrkularny.

Przez Magistrat Miasta głownego Krakowa ninieyszym do wiadomości każdego podaie się, że tuteyszy mieyski w rynku pod Nrem 6. położony tak zwany dom Kommissya na dniu 13 b. m. o godzinie 10 rano w nowym magistratualnym domu sposobem licytacyi naywięcey daiacemu na mocy wysokiego Gubernialnego Dekretu pod następuiącemi warunkami w arendę trzechletnią wypuszczony zostanie.

1) *Fiskalna cena na rok iest na 605 ryn. wyznaczona a naywięcey daiący ma bydź arędatorem, ktoren także zaraz po skonczoney licytacyi, kwartalny czynsz licytacyjney kommissyi złożyć powinien będzie.*

2) *Ten pomieniony dom Kommissya będzie w całości i tylko szczegolnie iedney osobie, oprocz dwa tam znayduiące się sklepy, ktore iuż zaarędowane są, i z tych arędatorowie osobno tutay czynsz płacą wyłączywszy, w arędę wypuszczony.*

3) *Będzie temu szczegolnemu arędatorowi wolno ten dom w całości albo w częściach wszelako z wyłączeniem żydow w naiem wypuścić.*

4) *Zaarędowanie to przez trzy lata to iest: od dnia 13 9bra 1802 roku do dnia 13 9bris 1805 roku trwać ma.*

5) *Ma bydź arędowny czynsz kwartalnie antisipative do kassy mieyskiey płacony.*

6) *Arędator za wszystkie z iego albo z naiemnikow swych winy, wynikłe szkody odpowiadać ma.*

7) *Od wszystkich z tego domu płacić należących się podatkow arędator wolny będzie, ponieważ takowe kassa mieyska zastąpi.*

8) *Jest arędator obowiązany tenże dom po upłynionym czasie arędy, w tym samym stanie, w iakowym go on odbiera, znowu nazad powrocić.*

9) *To zaarędowanie z strony arędatora po podpisaniu licytacyi Protokołu zaraz od swego zaś w arędę wypuszczaiącego magistratu dopiero po nadeszłym wysokim Gubernialnym utwierdzeniu swoy zupełny walor otrzyma.*

10) *Każden punkt tego zaarędowania tym pewniey i dokładniey od arędatora dotrzymany bydź ma gdy w przeciwnym zdarzeniu on nayprzod zapłacony kwartalny czynsz utracić musiałby, a w przypadku gdyby ten czynsz zapłacony nie był, na iego niebespieczeństwo nowa licytacya tym sposobem wypisana zostałaby, że łomiący z warunki arędator gdyby na drugiey licytacyi mniey ofiarowano, to coby do kwoty od niego przyrzeczoney brakowało za resztuiący ieszcze czas powrocić będzie powinien.*

11) *Żydzi od tego zaarędowania wyłączaią się; wszyscy arędy życzący sobie maią się zatym w mieyscu i czasie wyżey rzeczonym znaydować.*

W Krakowie dnia 12 8bris 1802 roku.

Per Cæs. Reg. universale Appellationum Tribunal Regni Galliciæ occidentalis omnibus, & singulis, quorum interest, aut interesse poterit, denuo notum redditur: Duo individua pro Regio Judicio pœnali Sandomiriensi, tum unum pro Regio Judicio pœnali Cracoviensi, cui dietim 1 frh. 30 xr., & pro circumstantiis etiam plus solvetur, in juvamen his Judiciis præstandum assumptum iri.

Id itaque eum in finem republicatur, quod tale munus interimalis Assessoris cum diurnali pensione acceptare cupidis incumbet, in spatio quatuor septimanarum libellum supplicem, in quo præter cœteras qualitates, etas majorenitatis, Decretum Eligibilitatis, pro munere Assessoris criminalis, bona moralitas, tum scientia linguæ latinæ & polonicæ demonstranda est, Cæs.

Reg. huic Appellationum Tribunali exhibire. — Datum Cracoviæ die 11 Octobris 1802.

Nicolaus Urbański.

Lewiński.

Ex Consilio Cæs. Regii Appellati: Tribunalis Galliciæ Occid.

Bern. Dwernicki.

Piekarski.

Magistrat Miasta Stołecznego Krakowa ninieyszym wiadomo czyni, iż rzeczy ruchome, iako to: złoto, srebro, cyna, miedź, mosiądz, suknie kobierce, bielizna, futra, Stanisława i Katarzyny Dachowskich małżonków prawem przekonanych własne, na żądanie Józefa Szczewskiego iako prawem przekonywaiącego, a to na zaspokoienie summy 1500 zł. pol. dnia 3 Listopada r. b. o godzinie 9 zrana poczynaiąc, tu na Ratuszu przez publiczną licytacyą więcey daiącemu za gotową zapłatę sprzedawane będą. Ochotę więc co kupienia maiący na wyznaczonym czasie i mieyscu znaydować się powinni.

Dan w Krakowie dnia 14 Października 1802 roku.

Drdacki.

Goldmayr.

Łodziński. Consil.

Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.

Kozłowski sekretarz.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Gallicyi zachodniey, oznaymuią tym Edyktem JJOO. Michałowi, Dominikowi, i Jakóbowi Xiążętom Radziwiłłom, że JJ.WW. Paweł, Józef hrabiowie Bieleńscy nawzaiem żałobę przeciw nim — u sądow tych w sprawie o summę 300,000 zł. pol. c. s. c. na nich podali, i o pomoc sądu, (ile sprawiedliwość wymaga) dopraszali się.

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości gdzie oni zostaią lub czy w cale w C. K. kraiach dziedzicznych znayduią się im patrona tuteyszego Ur. Reynbergera z ich szkodą i ich kosztem zastępcą postanowiły, z którym proces ten podług ordynacyi sądowey rozpocznie się, i ukonczony zostanie; oni przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upominaią się: ażeby w czasie przyzwoitym to iest: w 90 dniach sami excypowali, albo ieżeli iakie maią prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłali albo nakoniec innego patrona obrali, tego sądom tym wymienili, i podług przepisu tych srodków prawa używali, które do obrony swey sprawy za nayskutecznieysze osądzą, gdyż inaczey wszelką niedogodnosc z zaniedbania wynikaiącą podług opiewu C. K. praw, samiby sobie przypisać byli winni. Dan w Lublinie dnia 28. Sierpnia 1802 roku.

Gołaszewski.

Friedenthal.

Münch.

Z Rady C. K. Sądow Szlachec. Lubelskie Galicyi Zachod.

Sahaneck.

Cesarsko-Krolewskie Gubernium Galicyi Zachodnie. — Uwiadomia possessora woytostwa Gołaczowskiego w Olkuskim dystrykcie, Hilarego Boiarskiego przed kilku ieszcze lat za granicę wyszłego, a dotąd niepowracaiącego, ani o przyczynie swego bawienia nie donoszącego, ażeby w przeciągu 4 miesięcy od ogłoszenia ninieyszego wezwania powrocił, lub oczekiwał postąpienia z sobą iako z emigrantem podług przepisu prawa. W Krakowie 4go. Października 1802.

Luzan.

Magistrat Miasta Stołecznego Krakowa ponawiaiąc zakaz iuż dawniey publikowany względem palenia faiek po ulicach i mieyscach niebespieczeństwem grożących, ninieyszym uwiadomia i przestrzega, aby nikt na owych mieyscach, gdzie niebespieczeństwo grozi, fayki palić, niemniey po ulicach i w okręgu mieysc zamieszkanych z zapaloną nie przykrytą fayką chodzić nie ważył się, ile będąc przez pollicyą i straż dostrzeżonym karze bez względnie podpadać będzie musiał. — W Krakowie dnia 20. Października 1802 roku.